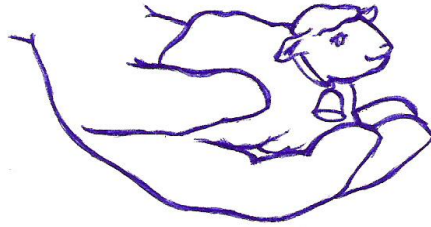

Báránka Keresztyén Óvoda
pedagógiai programja

Tartalomjegyzék:

1	Adatok.....	2
2	Bevezetés.....	2
3	Óvodánk koncepciója, szellemisége.....	3
3.1	Cél	3
3.2	Óvodakép	3
3.3	Pedagóguskép.....	4
3.4	Gyermekkép	4
3.5	Alapelveink, értékeink, specialitásaink	4
4	Az óvodai nevelés feladatai:	5
4.1	Keresztyén szellemű nevelés: anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.....	5
4.2	Az egészséges életmódra nevelés.....	8
4.3	Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	10
5	Az óvodai élet tevékenységi formái	11
5.1	Játék.....	11
5.2	Munka.....	12
5.3	Tanulás.....	13
6	A fejlődés általános jellemzői óvodáskor végére	20
7	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	21
7.1	Személyi feltételek	21
7.2	Tárgyi feltételek	22
7.3	Az óvodai élet megszervezése	22
7.4	Az óvoda kapcsolatai.....	23
8	Gyermekvédelem:.....	27
9	Befejezés	27
10	Legitimációs záradék.	29

1 Adatok

1. Az óvoda neve:	Báránka Keresztyén Óvoda
2. Székhelye:	6000 Kecskemét, Szent-Györgyi Albert utca 23.
3. Alapítója és fenntartója:	Magyarországi Baptista Egyház
1068 Budapest, Benczúr utca 31.
4. Működtetője:	Kecskeméti Baptista Gyülekezet
6000 Kecskemét, Szent-Györgyi Albert utca 23.
5. OM azonosítója:	201155
6. Befogadóképessége:	60 fő
7. Csoportok száma:	2 csoport

2 Bevezetés

a) A társadalmi közeg jellemzése

Napjainkban, a társadalomban a keresztyénséggel ellentétes, elvilágiasodott szemlélet vált uralkodóvá. Körülvesz bennünket egy olyan világlátás, amely megkérdőjelezi a keresztyén értékrendet.

Mára már elmosódott a határ a jó és a rossz fogalma, a felbecsülhetetlen értékű és az értéktelen, az ember és az embertelen között, bizonytalanná tették az olyan elméletek, hogy minden relatív, és csak az adott helyzettől függ, hogy mi a helyes és mi a helytelen. Jellemző az anyagiasság, önzés, szexuális szabadosság, agresszivitás. A társadalom hamis értékrendje válságba sodorta az embert, a családokat, az intézményeket. A szórakozás, a pénzhajszolás, a hatalomért és a létért való küzdelem mind olyan kegyetlen hajtóerő, amely egyformán lefoglalja a testet, a szellemi erőt és a lelket. *„Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mát. 16.26.)*

A tömegtájékoztató eszközök, mint „titkos nevelőtársak” jelentenek veszélyt. Korunk rendkívül szegény mély belső élményekben, az űrt pedig szenzációkkal, katasztrófákkal, balesetekkel, pletykákkal, botrányokkal, tragédiákkal, háborús hírekkel töltik ki. A tévétől, a filmekről kezdve a „világnézetileg semleges” oktatási programokig a tömegkommunikációs eszközök túlnyomó többsége olyan üzenetet közvetít a gyermekeknek, amely ellentmond a hitnek és azoknak az értékeknek, amelyeket át szeretnénk nekik adni.

Ebben a helyzetben szól hozzánk Isten. Felhív bennünket, hogy ne menjünk együtt a világgal, inkább Vele lépünk közösségre. Isten világossága kell ahhoz, hogy észrevegyük: az elsődleges „kór” az Istennel való kapcsolatunk megromlása, emberi kapcsolataink zavara, a családok széthullása pedig ennek következménye. *„Csendesedjete el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten!” (Zsolt. 46.11.) „és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” (Róm. 12.2.)*

b) Az óvodáskor jelentősége a hitben és hitre nevelésben

A pszichológiai tanulmányok szerint gyermekünk felnőtt személyiségének nyolcvanöt százaléka kialakul a hatodik születésnapja körüli ideig. Tehát az első néhány kritikus év alatt van legnagyobb esély a sikeres nevelésre. A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabb az őt ért benyomásokra, s nyitva áll Isten dolgai iránt. Életük első éveiben van lehetőségünk

arra, hogy átadjuk nekik azokat az értékeket, amelyeket mi magunk fontosnak tartunk. Ekkor van alkalmunk arra is, hogy megosszuk velük azt, amiben hiszünk. Ekkor sajátítják el mindazt, amire életük egészét alapozzák. A jó és a rossz felfogásának képessége ebben az időszakban alakul ki, és kezd megszilárdulni az Istenről alkotott képük is. A maradandó szokások az első hét sebezhető év alatt vésődnek be. A gyermekkorban hangsúlyozott dolgok egész életen át végig kísérik az embert, még akkor is, ha annak idején látszólag nem volt foganatja. „*Ismételgesd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házában vagy, akár úton jársz...*” (V.Móz. 6-7.) „*Tanítsátok meg ezeket a fiaitoknak is, beszélj róluk, ha otthon vagy, és ha úton jársz, ha lefekszel, és ha felkelsz.*” (V.Móz. 11.19.)

Óvodáskorban a gyermekek fenntartás nélkül mindent elhisznek a szüleiknek, nevelőiknek, totális a beléjük vetett bizalmuk. Minden, ami az óvónőnek természetes, az számukra is természetes, és elfogadható. Ebben rejlik keresztyén óvodánk nagy lehetősége. Fel kell használnunk e néhány röpké év alkalmait arra, hogy átadjuk nekik értékeinket, nézeteinket. Soha többé nem nyitott ennyire a szívük a szerető Atya Istenről szóló üzenetre, a teremtéshitre és Jézus segítő, gondoskodó cselekedeteire.

c) Gyülekezetünkről

Kecskeméten a harmincötezer fős Széchenyi város szélén áll a 2004-ben épült baptista imaházunk. A Széchenyi városi lakótelep az ország legnagyobb városrészei közzé tartozik, mely folyamatosan bővül. Így a családok háttére adott: jellemző a lakótelepi életforma, ingerszegény lakókörnyezet, szerény anyagi háttér, fiatal szülők, munkanélküliség, magas rezsiköltségek, súlyos anyagi nehézségek, szociális-egzisztenciális problémák, válások.

A szülők nagy erőfeszítéseket tesznek azért, hogy – ha van, – megtartsák munkahelyüket, és az eddig elért életszínvonalukat. Egyre kevesebb időt, energiát tudnak fordítani gyermekeik nevelésére. Tapasztalataink alapján a szülők a családi nevelés hiányosságainak pótlására fokozatosan igénylik gyülekezetünk segítségnyújtását, a nyílt, őszinte, bizalmas, segítő támogatást. Egyre többen keresnek meg bennünket, és vesznek részt családi rendezvényeinken.

Gyülekezetünkben sok a fiatal, sokgyermekes család. Mindannyian úgy látjuk, hogy az előbb felvázolt társadalmi helyzet, és az óvodáskorban megélt hatások igen nagy jelentősége miatt feltétlenül szükség van egy keresztyén értékeket közvetítő ökumenikus jellegű óvodára.

Az egyre nagyobb igény hatására a gyülekezet önkéntes adományokból 2011-ben az imaház épülete mellé, azzal összekötve épített egy két csoportos óvodát. A cél az, hogy Isten szeretetét, evangéliumát közvetítsük az ide járó családok felé.

„*De Jézus ezt mondta: „Engedjétek, és ne akadályozzátok, hogy hozzám jöjjenek a kisgyermek, mert ilyeneké a mennyek országa.”* (Mt. 19.14.)

3 Óvodánk koncepciója, szellemisége

3.1 Cél

- Keresztyén szellemű nevelésünk célja, hogy a gyermekek – mint fejlődő személyiségek - szeretetteljes, élménygazdag környezetben, az egyéni fejlődési ütemük tiszteletben tartásával, koruknak megfelelően, iskolás életmódra érett, harmonikusan kibontakozó, problémamegoldó személyiséggé váljanak.
- A szülőkkel való együttneveléssel a gyermekek találjanak rá segítséggel az útra, az evangéliumi hitre, mely az Úr Jézuson keresztül Istenhez vezet.

3.2 Óvodakép

- Keresztyén óvodánk olyan nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Istennek, és türelemmel, szeretetben – a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve – biztosítja a sokoldalú tevékenységet számukra.

- A kisgyermek psichoszomatikus fejlődését, személyiségének kibontakozását, nem csupán az adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a spontán vagy tervszerűen alkalmazott környezeti hatások határozzák meg, hanem az Úr Jézus Krisztus gondviselő kegyelme, szeretete, és az általa vezetett hitben élő felnőttek ráhatásai.
- A biztonságos, otthonos légkörben mód van az együttlétre, de az elkülönülésre is, a közös és a magánszféra (kincsek) őrzésére egyaránt.

3.3 Pedagóguskép

- Olyan pedagógus, aki Isten szeretetét, megbocsátását átélte, és ezt hitelesen továbbítja, sugározza, és a mindennapokban megéli hitét..
- Szeretetteljes légkört, okos szeretetet, együttérzést, segítőkészséget, toleráns és bátorító magatartást, a kreatív kezdeményezések támogatását várja el az óvoda dolgozóitól. Mindez azonban nem zárja ki a pontos, egyértelmű követelményeket, határokat, az együttélés szükséges szabályainak betartását, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működését. „... a gyermekeket ... neveljétek az Úr tanítása szerint fegyelemmel és intéssel.” (Ef. 6.4.)

3.4 Gyermekkép

- Olyan óvoda, akinek szeretetteljes, jó kapcsolata van az élő Istennel, és így a körülötte élő gyermekekkel, felnőttekkel, és önmagával is. Olyan „báránka”, aki meghallja, követi a Jó Pásztor hangját, és segítségével megállja helyét az életben.
- Valljuk, hogy minden gyermek értékes kincs, Isten páratlan, egyedi és megismételhetetlen ajándéka, akit óvni, védeni kell, hogy nyitott érdeklődését kielégítve, felkészüljön az iskolás életmódra, és az örök életre.

3.5 Alapelvünk, értékeink, specialitásaink

- Keresztyén szellemiségben nevelés: derűs, szeretetteljes légkörben, ökumenikus jelleggel történő nevelés megtért, újjászületett, egymást elfogadó, szerető, támogató testülettel.
- A keresztyén erkölcsi értékeket fontosnak tartjuk. A Biblia tanítását fogadjuk el hitünk, értékeink és nevelési elveink alapjául, melyeket a mindennapi életben igyekszünk életre kelteni: szeretet, megbocsátás-bocsánatkérés, megbánás-jóvátétel, engedelmesség, segítőkészség-együttérzés, öröm-hála, tisztesség, becsületesség. „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Mt. 22.37-39.)
- A hitre való meghívást a mindennapos együttélés jelenti a keresztyén nevelésben, nem csak azok az alkalmak, amikor kifejezetten Istenről beszélünk nekik. A hétköznapi helyzetekben és váltakozó eseményekben ismeri meg a gyermek az életet, tanulja meg azt, mi a fontos, mi a helyes, mi az értékes.
- A szeretetet tartjuk a leghatékonyabb pedagógiai eszköznek, módszernek. Istentől kapott bölcsességgel tudjuk helyesen szeretni a gyermekeket. Alkalmazott (agapé) szeretetre van szükségük a gyermekeknek, hogy érezzék, mindig minden körülmények között szeretjük, elfogadjuk őket. A gyöngéd érintések, a bátorítás, az osztatlan figyelem, valamint a szolgálatkészség együttesen szükségesek ahhoz, hogy szeretetigényük be legyen töltve. A szeretetteljes kapcsolat az alapja a gyermek számára az új dolgok megértésének, az élményfeldolgozásnak, az érzelmi átélésnek és azok beépülésének, a szociális viselkedésminták átvételének, a normák, értékek, szabályok elfogadásának és a konfliktushelyzet megoldásának. „A parancs célja pedig a tiszta szívből, jó lelkiismeretből és képmutatás nélküli hitből fakadó szeretet.” (I.Tim. 1.5.)
- Minden gyermek egyszeri és egyedi, ezért alapvető kritériuma a keresztyén nevelésnek az egyenlő bánásmód szerinti differenciált személyiségfejlesztés (keresztyén fejlesztő pedagógus segítségével): egyénenként változó testi és lelki szükségleteik vannak. A nevelés

nem mindenható. Azt bontakoztatja ki a gyermekből, amit Isten, mint lehetőséget beléje rejtett.

A gyermek személyiségének kibontakoztatását nem csak az adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások határozzák meg, hanem az Isten gondviselő kegyelme, szeretete és a hitben élő felnőttek ráhatásai.

A nemzetiséghez tartozó, és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek is biztosítjuk az önazonosság ápolását, erősítését, integrálásának lehetőségét.

- Zeneovi: zenei nevelési lehetőségek kihasználása a mindennapi élet során adódó helyzetekben, különféle tevékenységekben: áhítatokon, bibliai foglalkozásokon, étkezések alkalmával, elalváskor, öltözködés közben, várakozáskor, ábrázoló tevékenységek közben. Az énekek által közelebb kerülhetünk Istenhez, kifejezhetjük hálánkat, kéréseinket, örömeinket, bánatainkat.
- Testi, lelki és mentális egészségfejlesztés: a gyermekek és családjaik teljes körű egészségének védelme, megőrzése, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása.
- Környezettudatos magatartás megalapozása: a környezet védelméhez kapcsolódó szokások alakítása.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése: különleges bánásmódot igénylő gyermekek, sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, kiemelten tehetséges gyermekek nevelése. Fejlesztő foglalkoztatás biztosítása. *Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól. Péld 22,6*
- A hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek meglévő készségeire, képességeire alapozva, az egyéni szükségleteket és egyéni ritmust figyelembe vesszük a fejlesztésnél. Sikerélményt biztosítunk nekik, és pozitív megerősítéssel fejlesztjük őket, hogy hátrányaik csökkenjenek.
- Integrált nevelés: akkor tudjuk biztosítani a speciális szükségletű gyermekek részére az óvodai nevelést, ha részt tudnak venni az óvoda életében, és erről a szakértői és rehabilitációs bizottság állást foglalt. Amennyiben az adott gyermek eredményes nevelése, fejlesztése megoldható integráltan a többi gyermekkel együtt, vállaljuk óvodai nevelését utazó gyógypedagógus segítségével.
- Konfliktuskezelés alakítása: munkánkban alapvető elem. Erre mintát ad elfogadó, megértő magatartásunk, vélemény-nyilvánításunk, majd igyekszünk a gyermekekre bízni a megoldás módjának megtalálását. Így gyakori lesz a gyermekek közti egyezkedés, megbeszélés, meggyőzés, az érdekek közös keresése, a megegyezés.
„Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasza volna valaki ellen: ahogyan az Úr is megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is.” (Kol. 3.13.)
- Nyitott óvoda: a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A család támogassa, ha lehet, otthon is gyakorolja a hitet, hitre nevelést.
- Részben osztott, vegyes életkorú csoportokat szervezünk: így természetes úton sajátítják el a kicsik a nagyoktól a szokásokat, évismétléskor nem kell csoportot, óvónőt váltani, a szociális tanulásra gazdagabb lehetőség nyílik így. Csoportjainkban az együttérzés, segítőkészség mellett az egymástól való tanulás pozitív hatását tartjuk fontosnak. A tanulás megszervezését az iskolába menő gyerekeknek külön oldjuk meg, kötött foglalkozással.
- A játéktevékenység elsődlegességét hangsúlyozzuk, biztosítjuk a feltételeket.
- Fontos a partnerek (gyermekek, szülők, fenntartó, iskolák) igényeinek feltárása, elemzése.

4 Az óvodai nevelés feladatai:

4.1 Keresztván szellemű nevelés: anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

- A Biblia üzenetét is közvetítjük Ige- és gyermekszerűen, úgy, hogy a gyermek megértse, átélje és megszeresse.

- A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabb az öt ért benyomásokra, s nyitva áll Isten dolgai iránt. Soha többé nem nyitott ennyire a szerető Atya Istenről szóló üzenetre, a teremtéshitre, és Jézus segítő, gondoskodó cselekedeteire. Feladatunk csupán az, hogy Isten igéjének igazságait közvetítve felkeltsük érdeklődését, hogy még többet akarjon megtudni belőle.
- A gyermekeket istenhitre és istenhitben neveljük, a Krisztus melletti döntésüket alapozzuk meg a szülőkkel történő együttneveléssel.
- Az óvodánk csak akkor érhet el tartós nevelési eredményeket, ha a szülők elfogadják, és tudatosan támogatják törekvéseinket. A gyermek fejlesztése, fejlődése csak úgy biztosítható, ha mi, óvónők következetesen támaszkodunk a szülőkre. Az óvodai évek alatt együttműködve, a szülőket bevonva próbáljuk a gyermekeket fejleszteni úgy, hogy a szülőket is segítjük, megerősítjük szerepükben.
- A bibliai történetek ebben a korban nagyon fontosak. Mély benyomást keltenek ezek a gyermekekben Isten cselekvéséről, erkölcsi szabályokat közvetítenek, és nem csak az értelműkhöz szólnak, hanem megmozgatják fantáziájukat, érzelmüket, akaratukat, és elkísérik őket egész életükben.
- A lelki dolgokat, értékeket, mint a hit, a szeretet, a reménység, nem tudjuk odaállítani, bemutatni, szemléltetni, de be tudjuk mutatni bibliai személyek példáján: milyen volt Ábrahám hite, az irgalmas samaritanus könyörületessége, a tékozló fiú bűnbánata. *„A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre.” (II.Tim. 3.16.)*
- Keresztyén nevelésünk szellemisége a Biblia üzeneteire, értékeire épül: az óvoda egész napját áthatja, s integráltan jelenik meg a nevelési és tanulási folyamatban. A játék szituációban jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észrevételét, az étkezéshez kapcsolódó, a hiányzó gyermekekért, az aktuális problémákért való imát éppen úgy át kell, hogy hassa ez a szellemiség. A gyermek életének mindennapos eseményei jó lehetőséget kínálnak arra, hogy a bibliai elveket valódi élethelyzetekre alkalmazzuk. A Bibliát olyan igazságként kell tanítani, amelyet meg kell élnünk – és nem egyszerűen olyan tudásként, amit meg kell tanulnunk. A valós élethez viszonyítva kell tanítani, a tananyagot nem szabad a gyermekek élettapasztalataitól elvonatkoztatott információvá válnia.
- Gyermekeink hitre segítése gondos nevelést igényel. Isten Igéjét az óvodai élet láncolatába, mozzanataiba inkább csendesesen szeretnénk beleszőni. Isten Igéje természetes kapcsolódási pont lesz mindenre, ami csak előfordul az óvodában, a családban. Végső célunk nem elsősorban a keresztyénséggel kapcsolatos tények megismertetése, hanem az, hogy a gyermekek saját tapasztalatokra tegyenek szert Isten szeretetéről és jelenlétének valóságáról. *„Mert Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az ízületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.” (Zsid. 4.12.)*
- Keresztyén óvónőként az a felelősségünk, hogy belássuk, a gyermekek folyamatosan tanulnak tapasztalataikon keresztül. Mi magunk nem befolyásolhatjuk élettapasztalataikat, de felismerhetjük e tapasztalatok erejét és helyénvalóságát nevelésünk forrásaként. Felelősségünk abban áll, hogy mellettük álljunk, és bátorítsuk őket: lássák meg Isten kezét, és bízzanak Isten tetteiben még akkor is, ha nem értik az Ő lépéseit. Az élet fontos terepet kínál az isteni Ige igaz voltának bemutatásához. Az életnek mind a negatív, mind a pozitív tapasztalatai révén illusztrálni tudjuk a bibliai látásmódot, és a bibliai értékek helytállóságát.
- Keresztyén szellemű nevelés során a gyermekeket megismertetjük a keresztyén hit alap-elemeivel. A hangsúlyt a szeretetre, a szolgálatkészségre helyezzük. Az emberszeretet egész teljességében csak az Istennel való átadottságban bontakozhat ki. *„Ami tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” (Mt. 7.12.)*
- A közös ünneplés, éneklés, bibliai aranymondás, történet dramatizálása egész életre szóló felejthetetlen élménnyé válhat a gyermekeknek.

- Fontos feladatunk a kiemelkedő képességű, tehetségígéretes gyermekek képességeinek hatékony kibontakoztatása, ezáltal személyiségük komplex fejlesztése.

Tartalma:

- (a) **Bibliai történet feldolgozása:** hétfőnként játékos, változatos módszerekkel. A történeteken keresztül mutatjuk be a keresztyén igazságokat. Jelentésüket érthetően, egyszerűen, saját szavainkkal magyarázzuk meg.
- (b) **Gyermek áhítatok:** naponta gyertyagyújtással, beszélgetéssel, énekléssel, bábozással, aktualitásokkal, és (saját élményekre épülő saját szavakkal elmondott) imádkozással; olyan légkörben, mely arra készíti a gyermekeket, hogy mások örömébe, bánatába beleéljék magukat, készek legyenek sorsuk megosztására. Ha Istenről beszélgetünk, az elvezet az Istennel való beszélgetéshez, az imádsághoz. *„Mindenkor örüljétek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.” (I.Thes. 5.16-18.)*
- (c) **Keresztyén ünnepek:** hálaadónap, advent, karácsony, virágvasárnap, húsvét, mennybemenetel, pünkösöd. Az ünnepek a gyülekezetben nyilvánosak, a család is bejöhethet, részt vehet, bekapcsolódhat.

Egyéb ünnepek: mikulás ünnep, báránka buli – óvodában készített álarcos jelmezbál, anyák napja, évzáró, ballagás, születésnapok, március 15., Nemzeti Összefogás napja-jún.4.

- A jól összeállított ünneplés megszabadítja az életet a megszokás szürkeségétől, a gyermekek hitéletbe való bevezetéséhez szilárd tartalmat ad. Segítenek felemelni tekintetünket a nehézségekről, meglátni a bűnt az életünkben, hogy hálásak legyünk Istennek, és tudjunk örülni.
- Az ünneplés ritka művészetét ápolnunk kell, és át kell adnunk a következő nemzedéknek. Igen nagy jelentőségű ez a gyermek lelki-szellemi fejlődése szempontjából. Minden ünnepet úgy kell megülnünk, hogy az mélyítse el az ünnep jelentőségét, mondanivalóját. Csak így hagy maradandó nyomot a gyermekek életében.
- A keresztyén ünnepeken nem a megemlékezést helyezzük a központba, hanem azt, hogy mi az üzenete, mit mond Nekünk Isten az ünnepen keresztül.
- Az ünnepi előkészületekben nem a kapás, hanem az adás dominál, hogy másoknak örömet szerezzünk. Igyekszünk megtanulni a kis dolgok feletti és a másokkal együttörvendezés művészetét.
- Az ünnepeket életkoruknak megfelelő érzelmi átéléssel, cselekvéseken keresztül tartjuk meg: alkalomhoz illő versekkel, bibliai történetek dramatizálásával, közös énekléssel.
- A báránka bulin a gyermekekkel közös jelmezkészítés, a szülőkkel együtt közös ünneplés, tréfás játékok, vendégség.

Feladataink:

- keresztyén nevelésünk szellemisége a Biblia üzeneteire, értékeire épüljön, hassa át az egész napot,
- személyes tanúságtétel azokról az értékekről, melyeket a gyermekek elé állítunk,
- hitelesek legyünk: szavaink, viselkedésünk közt összhang legyen,
- a keresztyén szellemiségű erkölcsi normák gyakorlatban történő alkalmazása,
- Jézust példaként állítjuk magunk és a gyermekek elé,
- keresztyén életforma bemutatása: példamutatás, modell szerep,
- pedagógiai optimizmus, nyitottság, a szülők tisztelete, a családok segítése, bátorítása,
- egyértelmű különbségtétel jó-rossz, helyes-helytelen között,
- Istennel élő, állandó kapcsolat: ennek a lehetőségnek a nyilvánvalóvá tétele,
- önképzés, továbbképzés, szaktudás megújítására törekvés,
- Istentől folyamatosan kérni bölcsességet, szeretetet a gyermekek neveléséhez,
- a szülőket erősíteni abban, hogy otthon is támogassák, ha lehet, gyakorolják a hitet, és hogy találjanak rá az evangéliumi hitre ők is,

- a feltétel nélküli szeretet gyakorlása a mindennapokban,
 - a gyermekek bátorítása, hogy bízzanak Istenben, akkor is, ha nem értik,
 - a helyes, Isten szerinti önértékelés, értékrend kialakítása,
 - a meghitt beszélgetések biztosítása,
 - láthatóvá, érezhetővé, átélhetővé tenni az imádság lényegét: beszélgetés Istennel, mint Mennyei Atyával, baráttal,
 - az énekek tartalmával, dallamával a bibliai tanítás elmélyítése,
 - elérni: a gyerek érezze, tudja, hogy az Úr Jézus ma is, és mindennap velük szeretne lenni, Ő sokféleképpen szól hozzájuk,
 - az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk, az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van,
 - a gyermek tehetségének felismerése, nyitott, támogató attitűd biztosítása. A tehetségígéretes gyermek motivációjának, kíváncsiságának, kreativitásának ösztönzése, megismerési, alkotási szükségleteinek kielégítése, egyéni, differenciált fejlesztése. A gyermek erős és gyenge képességeinek komplex fejlesztése.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
- kezd kialakulni az Istenről alkotott helyes képük,
 - belső igénnyé válik a folyamatos kapcsolat Istennel, kéréseiket, problémáikat, félelmeiket, örömeiket Isten elé viszik, és bizalommal fordulnak Istenhez imáikban,
 - Isten értékeinek befogadására fogékonyak, és ezeket képviselik a mindennapokban,
 - a másik másságát próbálják elfogadni,
 - észreveszik azokat a mindennapi csodákat, ajándékokat, melyeket Istentől kaptak, és hálásak ezekért, örülnek nekik,
 - szívesen részt vesznek a keresztyén ünnepeken, gyülekezeti alkalmakon,
 - aktívan részt vesznek az áhítatokon, bibliai foglalkozásokon,
 - érzik, hogy Isten szereti őket.
 - természetes beszéd és kommunikációs kedvük szerint kérdeznek, mesélnek.

4.2 Az egészséges életmódra nevelés

- A Bibliának abból az elvéből indulunk ki, hogy a test a Lélek temploma.
- Az egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi fejlődés biztosítása, a fizikai állapot védelme, edzése, az egészségmegőrzés és a baleset- és betegségmegelőzés szokásainak alakítása óvodai nevelésünkben kiemelt jelentőséggel bír.
- Az óvodai nevelés egyik alapvető feladata az óvodáskorú gyermek gondozása, testi és lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése. A jó közérzet nagymértékben a lelkiállapot függvénye is. A testi-lelki problémák esetében nem elég az ember belső erőforrása, ilyenkor megoldás az Istenben bízó élet.
- Megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása egyaránt kiemelt célunk: a gyermekek és családjaiknak a lelki és testi egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Területei:

a) Egészséges környezet biztosítása

- Feladataink:

- a gyermekek testi épségének, egészségének védelme: könnyen tisztítható, gyerek méretű bútorok, ivási lehetőség biztosítása a nap egész folyamán, udvaron szükség szerinti árnyék biztosítása nagy napernyőkkel, réteges öltözködéssel,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,

- a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembe vételével a levegőzés és pihenés feltételeinek megteremtése,
 - baleset megelőzése, balesetveszély elhárítása, a gyermekek tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése,
 - az egészséges életvitel igényének kialakítása: WC higiénikus használata, kézmosás, papír zsebkendő önálló használata, stb.
 - higiénés szabályok betartása: gyakori szellőztetés, portalanítás, fertőtlenítés.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
- saját személyük és környezetük tisztaságára, rendjére vigyáznak,
 - ügyelnek saját és társaik testi épségére,
 - rendeltetészerűen használják az eszközöket, játékokat,
 - tüsszentéskor, köhögéskor kezüket a szájuk elé teszik, zsebkendőt használnak,
 - pihenési idő alatt nem zavarják egymást.
- b) Gondozás, szokásrendszer kialakítás
- Feladataink:
- a helyes táplálkozási, öltözködési és testápolási szokások kialakítása,
 - a megfelelő napirend biztosítása a helyes életritmus kialakítása érdekében,
 - törekedni kell arra, hogy a gyermekek önállóan elégítsék ki szükségleteiket,
 - szükség esetén segítségnyújtás a gondozási műveletek elvégzésében,
 - az otthonról hozott szokások megismerése: a jók erősítése, a rosszak gyengítése,
 - a család segítése abban, hogy a gyermek, az óvodában kialakult jó szokásait otthon is gyakorolhassa,
 - a gyermek személyével kapcsolatos önállóságra ösztönzés: testápolásban, étkezésben, öltözködésben,
 - az eltérő egyéni szükségletekre tekintettel lenni,
 - helyes magatartási és viselkedési szabályok kialakítása,
 - példamutatás a személyiségünkkel, értékrendünkkel,
 - egészséges táplálkozási szemlélet, szokások kialakítása: gyümölcs, zöldség fogyasztás, stb.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
- alkalmazkodnak az óvodai élet napirendjéhez,
 - önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket, és ez igényükké is válik,
 - képesek mindennapi szükségleteik kielégítésére,
 - betartják a higiénés szokásokat: ezek beépülnek gyermeki szemléletükbe,
 - észreveszik a rendetlenséget, igyekeznek a környezetükben rendet, tisztaságot tartani.
- c) Mozgásigény kielégítése, harmonikus mozgás fejlesztése
- Feladataink:
- minél többet tartózkodjanak a szabadban, ahol változatos tevékenységekben biztosítjuk a feltételeket a spontán, szabad játékhoz, mozgáshoz,
 - egészséges életvitelre nevelés a rendszeres mozgással: kirándulásokon, gyermeknapokon, biciklizésekkel, stb.
 - szervezett, irányított mozgásfejlesztéssel: az általános testi képességek fejlesztése, téri tájékozódás megalapozása, a koordinált mozgás kialakítása,
 - rendszeres egészségfejlesztő testmozgással a kondicionális és pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása
 - differenciált fejlesztés érvényre juttatása a mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásával.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
- a sokféle tevékenység, mozgás által a gyermekek kiegyensúlyozottá válnak, testi-lelkileg,

- megtanulnak alkalmazkodni a körülményekhez, megfelelően mozogni, tájékozódni, erejükkel gazdálkodni,
- igényükké válik a rendszeres mozgás, és beépül szokásrendszerükbe,
- a komplex testmozgások beépülnek tevékenységeikbe,
- a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségeik, mozgáskoordinációjuk fejlődik
- szeretnek a szabadban tartózkodni.

4.3 Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

- A szocializáció biztosításánál a keresztyén értékrendet tartjuk szem előtt.
- Az óvodás korú gyermek alapvető sajátossága, hogy magatartása érzelmektől vezérelt. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy őt szeretetteljes, biztonságot adó légkör vegye körül. *„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!” (I.Kor. 16.14.)*
Így alakulhat ki – az óvodapedagógus és a többi dolgozó személyen keresztül – a gyermeki bizalom kiépítése a Mennyei Édesanya felé.
- Kiemelt feladat a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek önértékelésének, énképének és a kudarc-tűrő képességének növelése. Ha az óvoda pedagógiai módszerei nem vezetnek eredményre, a segítségnyújtás külső intézmények szakembereinek bevonásával történik: Nevelési Tanácsadó, gyermekorvos, gyermekpszichiáter, pszichológus, védőnő, családgyógyozó.
- Feladataink:
 - szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó családi légkör megteremtése, ahol a gyermekben közös élményeken alapuló pozitív érzelmi kapcsolat jön létre gyermektársaival, és a felnőttekkel is,
 - a gyermekek egyéni képességeinek, tempójának, eltérő szokásainak megismerése, figyelembevételé,
 - a gyermekek bevonása a szabályok kialakításába, azok betartása, egymás szabályozásának hagyása,
 - távlatok kitűzése a gyermekek elé, melyek elérése sokrétű és közös tervezetést, rendszeres közös tevékenységet igényel,
 - a másság elfogadására nevelés, példaadás,
 - a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, stb.), akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat- és szabálytudat) fejlődésének a segítése,
 - változatos helyzetek megteremtése a pozitív viselkedési minták elsajátítására,
 - a gyermekek kudarcainak tapintatos kezelése,
 - érzelmi zavarok (félelem, harag, agresszió) helyes kezelése, tompítása, leépítése,
 - nyitottság kialakítása, segítése, megteremtése folyamatosan: beszoktatásnál, otthonról hozott kedves játékaikat péntekenként behozhatják,
 - a nevelés összehangolása, a jó kapcsolatok kialakítása az óvoda és a család között,
 - a Biblia mércéje alapján a helyes-helytelen megismertetése, az elfogadott magatartás betartatása következetesen, pozitív megerősítéssel elősegítve,
 - A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:
 - kialakul a gyermekekben a keresztyén erkölcs csírája,
 - életkoruknak megfelelően különbséget tudnak tenni a jó és rossz között, ennek mércéje a Biblia alapján megismert keresztyén etika,
 - képesek együttműködni a feladatok elvégzésében, elfogadják az alá- fölé- és mellérendelt viszonyokat,
 - a konfliktushelyzeteket megpróbálják önállóan megoldani,
 - a társas kapcsolatokat igénylik, szívesen járnak óvodába,
 - az összetartozás érzése kialakul bennük,

- az adott tevékenység által megkívánt magatartásformákat elfogadják,
- társaikkal toleránsan, udvariasan viselkednek,
- az én-kép, önismeret, önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásra,
- érzelmileg elfogadják egymást, felfogják a metakommunikáció alapvető jelzéseit,
- szociálisan alkalmasak lesznek az iskolába lépésre.

5 Az óvodai élet tevékenységi formái

5.1 Játék

- A játék a gyermek kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenysége.
- Minden gyermek szabadon választhat társakat a játékhoz, mely magában foglalja a nem választást, a félrehúzódást, az egyedüllét lehetőségét is.
- A gyermekeknek módjukban áll nézelődni, válogatni, töprengeni, végül a számukra éppen legvonzóbb játék tevékenységbe belefogni. Joga van minden gyereknek befejezni a játékot, lehet nem játszani, elsajátítják a kulturált visszautasítás módját.
- Lehetősége van a gyermeknek a feszültségoldó, elhárító mechanizmusok alkalmazására a játékban. (Játékeszközök szabad választása, birtoklása.)
- Az óvodapedagógus szerepe a mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítségre kész partner, akihez bármilyen problémával szívesen fordulhatnak a gyermekek. Segítése akkor fejlesztő, ha az csak olyan szintű és mértékű, amilyenre az adott gyermeknek szüksége van. Közvetlen beavatkozás általában csak a szomorúan magányos, és a társakat rendszeresen zaklató gyermekek esetében szükséges.
- Játékában a keresztyén erkölcs jellemzőit gyakorolhatja, a szeretetet, megbocsátást, megértést, igazságot, alkalmazkodást, rendet stb.
- A hitre nevelés a gyermekek játékára is hat. A közösen átélt vallásos élmények, elhangzott bibliai történetek, ezek szereplői, a gyülekezeti hagyományok, szokások is jó játéktémává válhatnak, és így elmélyíthetik az élmények feldolgozását. A megfelelő hely, idő biztosítása az óvónő feladata.
- Feladataink:
 - biztosítsuk a játékhoz a nyugodt, derűs, barátságos légkört, a szükséges feltételeket, helyet, időt, eszközöket, élményszerzési lehetőségeket,
 - adjunk lehetőséget, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat megvalósíthassák a játékban, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak,
 - tudatos jelenlétünkkel biztosítsuk az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását: együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással,
 - igyekezzünk a szülővel felismertetni a közös játék jelentőségét, a gyermekek érzelmi fejlődése, és a bensőséges szülő-gyermek kapcsolat alakulásában,
 - szerezzünk tapasztalatokat a gyermekek játékának megfigyelésekor az érzelmi-hangulati sérülésekről, az értelmi képességeikről és beszédfejlődésükről,
 - hátrányos helyzetű gyermekeknél az egyén fejlettségéhez igazodó eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, élmények és tapasztalatszerzés útján, ily módon a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, a meglévő tudástartalmak alkalmazásával történő fejlesztés,
- A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.
 - olyan játék helyzeteket hoznak létre, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait,
 - alkalmazkodnak a különféle játékok szabályaihoz,
 - megfelelő élmények és tapasztalatok birtokában a játék közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában,

- bonyolultabb szabályok megtanulására és gyakorlására is képesek, amit nagy örömmel, kedvvel játszanak, és egymást figyelmeztetik a szabályok betartására,
- együtt játszanak alá, fölé és mellérendelt viszonyban, konfliktus helyzeteket oldanak meg,
- a játékeszközökre vigyáznak.

5.2 Munka

- A munkatevékenységek végzésével szeretnénk a szolgáló élet alapjait lerakni.
Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai. Mert a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is.” (Róm. 12.4-6.)
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- Életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelő feladatokat adva segítjük, hogy a másokért tett tevékenységben örömet találjanak.
- Amit tud a gyermek, azt tegye meg önállóan.
- A munka a tapasztalatszerzésnek, az együttműködési készségnek, a céltudatosságnak, önállóságnak és az önfegyelemnek alakítója. Az újrakezdés, a hibajavító próbálkozás pedig edzi az akaratot, az eredményre törekvést.
- Folyamatosság: késleltetési gátlás gyakorlása, (rövid várakozással járó frusztrált helyzet türelemmel viselése), felesleges csoportos várakozás kiküszöbölése.
- Gondosan ügyelünk arra, hogy a gyerek pontosan tudja, mi az, amit elvárunk tőle, és gyakorlatilag is segítjük abban őt, hogy a megbízást helyesen és jól hajtsa végre. Lehetőséget adunk az életkoruknak megfelelő felelősségvállalás gyakorlására.
- Megismertetjük velük a keresztyén szolgálatot, amit végzünk, és megengedjük, hogy ők is részt vegyenek benne. Pl. ruha, ételmiszer, játék adományozása rászorultaknak. De a mindennapokban is fontos az egymás, kisebbek, felnőttek segítése. *Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok” (Mt. 25.35.)*
- Minden korcsoportnál fontos az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.
- Formái: önkiszolgálás, csoportért végzett munka, mindennapi élethez tartozó munkák, udvari, kerti munkák.
- **Tartalma:**
 - 5-7 éves gyermekeknél naposi munka: esztétikus terítés, evőeszközök, tányérok összeszedése, asztal letörlése, terítő összehajtása,
 - 4-5 éveseknél felelősök választása: figyelembe véve az önkéntességet, jutalomként; pl. öltöző, mosdó rendjének ellenőrzése,
 - alkalmoszerű megbízások, munkák; pl. gereblyezés, levélszedés, hó söprés, madáretegetés, eszközök kiosztása,
 - környezet gondozása, kerti munkák a veteményesben.
- **Feladataink**
 - erősítsük a pozitív viszonyulást a munkavégzéshez,
 - vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait,
 - a munkafajtákat fokozatosan vezessük be,
 - ösztönözzük a közösségért végzett munkát,
 - tanítsuk meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére,
 - ismertessük meg velük az adott munka eszközeit, azok használatát,
 - tevékenységünk minta értékű legyen a gyermekek számára,
 - értékelésünk mindig buzdító, megerősítő legyen,
 - feladattudat felébresztése, kitartás megalapozása,
 - tárgyi feltételek megteremtése, a munka feltételeinek és eszközeinek biztosítása,

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél az elfogadás és önismeret alakulásának segítségével, a sikerélmény biztosításával, pozitív megerősítéssel az önállósodás és együttműködés fejlesztése.
- A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
 - a gyermekek szeretnek közösen dolgozni, örömmel teljesítik kötelességüket,
 - önállóan, igényesen végzik a naposi munkát,
 - örömmel segítenek társaiknak,
 - erejükhez mértén részt vesznek a csoport rendbetételében, a játékok elrakásában,
 - segítenek a kisebbeknek az öltözködésben,
 - alkalomszerű megbízatásokat szívesen teljesítenek, pl. gyűjtőmunka,
 - közreműködnek az udvar és a kert rendben tartásában, gondozásában,
 - teljesítik a számukra adott feladatokat, ismerik a munka menetét,
 - fel tudják osztani a munkát egymás között, becsülik egymás munkáját,
 - munkaeszközöket helyesen használják.

5.3 Tanulás

- Tanulás alapja: a gyermeki személyiség megismerése, fejlesztése, képességeik feltárása.
- Tanulás mikéntje: személyiségfejlesztésként kezeljük, (flow-állapot), hagyjuk az elkezdett tevékenységet mindig befejezni, esetleg javítani, újrakezdeni, s így a kudarcot konstruktív módon elhárítani. A tanulásban nem érheti kudarc.
- A gyermek aktivitására, érdeklődésére, tevékenységére épülő tapasztalatszerzés: felelőssége is van (amit elkezdett fejezzen be). Tevékenysége által fejlődik, de csak befejezett tevékenységnek van élményereje.
- A világ megismerésében addig megyünk el, ameddig érdekli a gyermeket. Törekvésünk, hogy amit lehet, a természetes környezetben, helyszínen figyeljük meg, minél változatosabb tevékenységek során.
- Segítségnyújtás: akkor, ha kéri; mindig csak annyi segítséget kapjon, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Kultúra átszarmaztatása: felfedezőként szerezzze meg saját élményű tanulása során.
- Komplexitásra való törekvés: a tanulás az egész nap folyamán adódó spontán helyzetekben és az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon valósul meg.
- A tanulási folyamatot igyekszünk úgy megszervezni, hogy a gyermek integrált tevékenységekben hozhassa felszínre az óvodás korra jellemző globális gondolkodását, egyszerre szerezhessen pl. matematikai, zenei, mozgásos és szociális tapasztalatokat. A hétfői bibliai történetekre épülnek ezek, összhangban az évszakokkal, aktualitásokkal. Így a hét majdnem minden tevékenysége egy központi gondolat, téma köré fonódik, mely szinte minden foglalkozás visszatérő motívuma lesz. A téma más-más szempontból mindig visszaköszön, újra és újra, játékosan feldolgozásra kerül.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iránti elvárást a helyzet jellege, mértéke határozza meg.
- Fontosnak tartjuk a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeinek figyelembevételével egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítését, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségének megteremtését.
- Olyan fejlesztő programra van szükség, amely minden gyermekben akár kiemelkedő képességgel bír, akár átlagos, vagy lassabban haladó, kialakítja azokat a képességeket, amelyek alapján örömet jelent számára a tanulás, önfejlesztés.
- Lehetőséget teremtünk a sokféle, komplex tapasztalatszerzésre, változatos cselekvésekre, újabb felfedezésekre.
- A beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermekekkel való foglalkozás különleges bánásmód, pedagógiai módszerek, programok alkalmazását kívánja meg: egyéni foglalkozást, fejlesztést, differenciált feladatadást.
- Megvalósítása:

- a) Kezdeményezés.
- A nap bármely szakában, amikor alkalom adódik.
 - Nem zavarhatja meg a játékot.
 - A nem játszó gyermekeket vonjuk be indirekt módon.
- b) Kötött foglalkozás.
- Az iskolába menő gyermekeknek az utolsó évben kötelező jelleggel, de fokozatosan bevezetve mikro-csoportosan: környezet megismerése, matematika.
 - Tevékenységbe ágyazottan, aktivizálva a gyermekeket.
 - Minden résztvevő gyermeknek egyszerre kezdődik és fejeződik be.
 - Frontális foglalkoztatásként testnevelés.

Feladataink:

- a gyermekek képességeinek folyamatos megfigyelése, fejlesztése,
- az egész nap folyamán adódó helyzetek kihasználása az utánzásos, spontán, játékos, irányított megfigyelés és szervezett tapasztalatszerzéses tevékenységekben
- folytonos helyzetek, tevékenységben megvalósuló tanulási alkalmak teremtése, amelyek fejlettségi szintjüknek megfelelően kötik le a gyermek érdeklődését, aktív szellemi energiáját,
- olyan élményszerzési lehetőség biztosítása, amelyben a gyermek cselekvő aktivitásával, minden érzékszervével, érzéseivel – verbális és nem verbális módon – első kézből szerezhethet tapasztalatokat,
- a tanulást támogató környezet megteremtése, a képességek fejlesztése, tapasztalataik bővítése, rendezése céljából,
- idő, lehetőség biztosítása a felfedezésre, tapasztalásra, az együttműködésre, próbálkozásra, tévedésre és az újrakezdésre szankciók nélkül.
- a gyermekek kreativitására, tapasztalataira, éppen aktuális élmény- és érzésvilágára támaszkodni, és ezek kifejezésére, újbóli átélésére lehetőséget adni dramatizálással, bábozással, virtuális tevékenységekben,
- megfelelő tárgyi feltételek biztosítása életkori sajátosságaiknak megfelelően,
- a gyermekek személyére szabott, átgondolt és rendszerezett ismereteket közvetítünk,
- építünk a játékban adódó, spontán tanulási lehetőségekre,
- biztosítunk a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, fejlettségéhez, terhelhetőségéhez igazodó tanulási keretet és formát,
- helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására,
- olyan tapasztalatokhoz juttatni a gyermekeket, melyek hozzásegítik a szülőföld megismeréséhez, az ott élő emberek, hazai táj, néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetéhez, védelméhez,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél az érdeklődés felkeltésével, az utánzási készségre alapozva, tevékenykedtetés által, pozitív megerősítéssel az önmagához és a társakhoz való pozitív viszony kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- cselekvő aktivitással részt vesznek a különféle tevékenységekben,
- kialakulnak utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulási szokások,
- gyakorlati probléma-felismerésük és megoldásuk, kreativitásuk fejlődik,
- kérdéseiket bátran felteszik, és a válaszokra épülő ismeretszerzést kihasználják,
- a szerzett bibliai és egyéb ismereteket képesek megfelelő formában megszerezni, gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat,
- a hibákat észreveszik, rávezetéssel önállóan tudják azokat kijavítani.

Tanulás tartalma: komplex foglalkozások rendszere

(1) Bibliai foglalkozás

Feladataink

- alakítsunk ki a bibliai történetek, az imádság és ünnepek szeretetteljes, bensőséges légkörével megfelelő érzelmi biztonságot,
- építsük ki a gyermeki bizalmat a felnőttek, gyermektársaik, és a szerető Mennyei Edesatyja felé,
- a keresztyén hit ismereteinek főleg érzelmi szintű elsajátítása,
- közvetítsük Jézus üzenetét a gyermekeknek szóló énekeken, a bibliai történeteken, aranymondásokon keresztül,
- építsünk hidat a történetek és a gyermek tapasztalati világa között,
- alakítsunk ki élő kapcsolatot a család, a gyülekezet, és az óvoda nevelési szinterein,
- a gyermekekkel éreztessük meg, hogy az Úr Jézus ma is és mindennap velük szeretne lenni, figyelhetnek Rá, Ő szól hozzájuk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekekben kialakul a 3-7 éves gyermek szintjén az Isten-kép,
- ismerik és tudják, hogy a Biblia szent könyv, Isten Igéjét tartalmazza,
- ismernek bibliai történeteket, aranymondásokat,
- ismernek keresztyén énekeket, tudják, hogy azokat Isten dicséretére énekeljük,
- tudják, hogy az imaház Isten háza, és annak megfelelően kell ott viselkedni,
- tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette, őket is Isten alkotta, ezért hálásak neki,
- kialakul bennük az imádság, az Úr Jézussal való kapcsolatteremtés igénye,
- érzik, hogy az Úr Jézus őket is nagyon szereti,
- igényükké válik, és megjelenik életükben a keresztyén erkölcs egy-két alappillére,
- harmonikus, boldog, békés, Istenre figyelő személyiséggé válnak.

(2) A külső világ tevékeny megismerése

a. A környezet megismerése

Feladataink

- adjunk lehetőséget, hogy a teremtett világ szépségére rácsodálkozzanak, a minél több érzékszerven való tapasztalásra, folyamatos megfigyelésre, ismeretszerzésre, felfedezésre, élményszerzésre, és a gyermekekben levő élmények felidőzésére,
- figyeltessük meg az élet keletkezését, növekedését – rügyeztetésen, palántázáson, magvetésen keresztül,
- tapasztaltassuk meg, hogy Isten áldja meg a munkánkat, Ő ad termést, gyümölcsöt – örömet,
- erősítsük a gyermekekben a teremtett világ iránti szeretetet, védelmet, neveljük a természeti értékek megőrzésére őket,
- használjuk ki a természeti környezet adta lehetőségeket: Arborétum, Szabadidő Központ, Vadaspark,
- ismertessük meg az óvodásokat a gyülekezettel, mint Isten családjával,
- vezessük rá a gyerekeket a családtagok elfogadására, tiszteletére, segítségére, hogy tudjanak hálát adni értük,
- segítsük ráébredni a gyermekeket arra, hogy testünk, érzékszerveink Isten ajándékai, segítségükkel élvezhetjük a Teremtő ezer féle csodáját,
- ismertessük meg a gyermekekkel az egészséges élet összetevőit: egészséges táplálkozás, mentálhigiénés szokások, mozgás,
- gyakoroltassuk a viselkedési szokásokat, az együttélés szabályait, a mások másságának elfogadását (legyen példa előttünk az Úr Jézus élete, magatartása).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- tudják teljes nevüket, meg tudják mondani, hogy kik tartoznak a családjukba, elfogadják, tisztelik őket, és igyekeznek engedelmeskedni szüleiknek,
- ismerik lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását,
- ismerik a közlekedési eszközöket, a legfontosabb közlekedési szabályokat, és be is tartják azokat,

- különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket,
- összehasonlítanak ismert tárgyakat, jelenségeket, növényeket, állatokat külső jegyeik alapján, különböző szempontok szerint, (mennyiség, nagyság, forma...),
- tudják a hét napjait, a napszakokban megélt tevékenységeket,
- ismerik néhány környezetükben levő intézmény rendeltetését, (imaház, iskola, posta, piac, gyógyszertár, orvosi rendelő),
- ismerik, megnevezik testrészeiket, igényesek testük tisztaságára,
- ismerik az alapvető színeket, (sötét és világos változatait),
- ismerik az állatokat, csoportosítják élőhelyük, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.

b. Matematikai képességek fejlesztése

Feladataink

- nyújtunk sokféle matematikai tapasztalatot, mely a természetes környezetben a legeredményesebb,
- ismertessük meg a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat a gyermekekkel,
- tegyük lehetővé a gondolkodási képesség alakulását, fejlődését, biztosítsuk hozzá az optimális feltételeket,
- a matematikai fogalmakat használjuk a gyermekek játékaiba, mindennapi tevékenységeibe ágyazva,
- tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek aktivitása és érdeklődése során a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- képesek szándékos figyelemre, önálló munkavégzésre,
- kialakult feladattudattal rendelkeznek,
- képesek ítéletalkotásra, ok-okozati összefüggések meglátására,
- számképük stabil, megbízható,
- tudnak tízig számolni, összehasonlítani, halmazokat képezni,
- helyesen tájékozódnak síkban, térben, tudják követni az irányokat, használják a névutókat,
- mennyiségek összehasonlításánál alkalmazzák az összemérést, párosítást, elrendezést,
- képesek tulajdonság szerinti válogatásra, folytatásra, sorba rendezésre,
- a gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján,
- a gyermekek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza,
- felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélnőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

(3) Művészeti tevékenységek

(a) Anyanyelvi, irodalmi nevelés: mesélés, verselés

- Feladataink

- beszéddel és kommunikációval alakítsuk ki a gyermekekben a környezetével való érintkezés módjait, önkifejezést, gondolkodást,
- erősödjön a gyermekek biztonságérzete, növekedjen tájékozottságuk, gazdagodjanak ismereteik, kapcsolataik, fejlődjön beszédkészségük, anyanyelvi kultúrájuk,
- tartsuk szem előtt, hogy példamutató beszédünk, kommunikatív viselkedésünk, gyakori, szeretetteljes beszédkezdeményezésünk a beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze,

- alakítsuk ki a gyermekekben a beszédfigyelmet,
 - erősítsük kommunikatív és metakommunikatív jelzéseinkkel a gyermekek helyes anyanyelvi megnyilvánulásait,
 - lényegesen különböztessük meg, egyértelműen válasszuk el egymástól a bibliai történeteket és a meséket: a mesék kezdeményezésekor elővesszük a kis meseszivacsokat, és a hangszeren eljátszott szignál tudatja a gyermekekkel, hogy mese következik,
 - gondoljunk a mesék, versek válogatásánál a heti aktuális bibliai történet üzenetére, hogy a mondanivalójuk erősítse egymást (pl. szeretet, részvét, összefogás),
 - a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből egyaránt válogassunk,
 - nyújtsunk maradandó élményt, érzelmi biztonságot,
 - segítsük a gyermekek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését,
 - alapozzuk meg, és erősítsük a pozitív személyiségjegyeket,
 - teremtsük meg a mese-, illetve a vers hallgatásához a megfelelő légkört,
 - segítsük elő a belső képalkotás folyamatát, és az irodalmi élmények feldolgozását különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával,
 - a mese, a vers, a mondókák az óvodai élet egésznapjában jelenjenek meg,
 - teremtsünk lehetőséget a gyermekek önálló szöveg-, és versmondására, mese és versalkotására, melyek az önkifejezés módjai,
 - anyanyelvi és kommunikációs (metakommunikációs) játékokkal tegyük a gyermekek számára még érthetőbbé, élvezhetőbbé az ismeretszerzési és gyakorlási feladatokat.
- A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- a gyermekek párbeszédet kezdeményeznek, illetve folytatnak társaikkal és a felnőttekkel egyaránt, összetett, alárendelt mondatokat használnak, minden magán- és mássalhangzót tisztán ejtenek,
 - beszédüket gesztusokkal, mimikával kísérik, élményeiket megpróbálják megosztani a gyermekekkel, az óvónőkkel,
 - türelmesen hallgatják végig a felnőttek, és társaik beszédét,
 - érdeklődéssel figyelik az óvónő által előadott mesét, verset, igénylik azok ismételtetését, önként bekapcsolódnak abba, játékuikba beépítik,
 - szívesen nézegetik a mese-, és ismeretterjesztő könyveket, kérik elolvasásukat, vigyáznak azokra,
 - kedvelik az ismert mesei motívumok bábozását, dramatizálását, rajzolását,
 - a mesékben hallott szavakat, mesefordulatokat, szereplők neveit beépítik mesemondásukba, játékuikba,
 - az elkezdett, kitalált történeteket saját fantáziájukra hagyatkozva be tudják fejezni, képről történetet tudnak mondani,
 - élvezik, kérik a ritmikus és humoros verseket, népi mondókákat, szólásokat, közmondásokat, nyelvtörőket,
 - képesek magukat önállóan, összefüggően kifejezni.

(b) Vizuális nevelés: rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Feladataink

- vegyük észre a gyermekekkel együtt az Isten által teremtett természet szépségét, változatosságát, sokszínűségét, és beszéljünk ezekről,
- segítsük a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését,
- gazdagítsuk a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek, segítsük a képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását,

- biztosítsunk olyan élményeket, benyomásokat, amelyek elősegítik és ösztönzik az alkotó tevékenységet,
- jól kapcsoljuk össze az alkotásra buzdítást a spontán helyzetekkel, a csoport életét meghatározó élményhatású eseményekkel,
- élményszerűen ismertessük meg a gyermekekkel a szín- és formavilágot, a különféle technikákat, anyagokat, eszközök használatát, egyszerű munkafogásokat,
- teremtsük meg a feltételeket az egész nap folyamán, hogy szabadon kifejezhessék élmény és fantázia világukat, és a különféle vizuális tevékenységekhez a kézműves sarokban mindig rendelkezésre álljanak különféle anyagok, eszközök,
- maga a tevékenység, és ennek öröme a fontos: a tevékenység során a folyamatra, az ötletességre, az eredetiségre, a kreatív önkifejezésre és az önállóságra fektessük a hangsúlyt és ne a végterméket minősítsük,
- segítsük elő a természet színeire, formáira való rácsodálkozást, a szép, esztétikus műalkotások megláttatását,
- használjuk ki városunkban a lehetőségeket múzeumok, kiállítások, szobrok megtekintésére, (a gyermekek életkorának megfelelően),
- a gyermekek bevonása a szükséges anyagok gyűjtésébe, (pl. termések, papír gurigák, tea filterek, stb.),
- minél több természetes anyag felhasználása: gallyak, kavicsok, textil, bőrdarabok,
- az ünnepekhez kapcsolódó jelképek közös elkészítése a családdal: adventi koszorú, gyertyaöntés, mézeskalács-díszítés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- örömmel, saját kezdeményezésükre ábrázolnak,
- egyéni módon jelenítik meg élményeiket,
- koordinált szem- kézmozgással rendelkeznek,
- az eszközöket rendeltetésszerűen használják,
- ceruzafogásuk biztos,
- ügyelnek munkájuk és környezetük tisztaságára,
- meséket, történeteket, saját élményeket, elképzeléseket ábrázolnak,
- díszítenek kézimunkával, hajtogatással, tépéssel, ragasztással, varrással,
- mintáznak emberalakot, állatot és tárgyat, a legjellemzőbb forma, tagoltság érzékelésével,
- élményeiket különféle ábrázolási technikákkal jelenítik meg,
- megismerkednek esztétikus, szép műalkotásokkal,
- önállóan és csoportosan készítenek játékot, ajándékot, kellékeket.

(c) Zenei nevelés: ének-zene, énekes játék

Feladataink

- a zenei nevelés váljon a mindennapi tevékenységek részévé, hassa át az egész napot, a tevékenységi formákhoz kapcsoljuk hozzá a különféle énekeket: reggeli, köszöntők, áhítatok, étkezések, alvás előtt és utáni énekek, elbúcsúzó énekek, természeti jelenségekhez, ünnepekhez kapcsolhatóak,
- adjunk példát arra, hogy az éneklés imádság: kapcsolattartás Istennel, hálánk, örömmünk, bánatunk kifejezője,
- külön alkalmakon tanítsuk a keresztyén énekeket, és külön a népi gyermekdalokat,
- a zenei anyanyelv kialakulásának megalapozása: a magyar népdalok éneklésével, a népi gyermekjátékokkal, a néptánc elemeinek segítségével ápoljuk a hagyományokat,
- különféle hangszerekkel élménynyújtás, énekek kísérése,
- az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során fedezzük fel a gyermekekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét,
- segítsük a népdalok éneklésével, hallgatásával, a gyermek-, néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését,

- fontos eszközként szolgáljanak az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások a gyermekek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában,
- a zenehallgatás anyagát is a keresztyén erkölcsnek, értékrendnek megfelelően válasszuk ki; figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetén a nemzetiségi hovatartozást,
- teremtsük meg a feltételét, hogy a különböző énekekre, zenékre (komoly, klasszikus is) kitalált mozgásokkal, táncokkal kifejezhessék érzelmeiket,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél hangsúlyozottabban odafigyelünk arra, hogy a mindennapok közös éneklése, játéka, és a zenehallgatás során fejlesszük a gyermekek közösségi érzését, oldjuk fel gátlásaikat, növeljük önbizalmukat,
- a zene segítségével is alakítsuk ki a szeretetkapcsolatot, különösen a bibliaköri foglalkozásokon, és az áhítatokon.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ismert dalokat tudnak évszakokhoz, alkalmakhoz, ünnepekhez kapcsolni,
- élvezettel játszanak énekes játékokat,
- ismerik az óvodában, gyülekezetben előforduló hangszereket: furulya, fuvola, xilofon, dob, gitár, orgona, zongora, triangulum, cintányér, hegedű,
- csoportosan és egyénileg énekelnek 3-6 hang, illetve, c-a hangterjedelmű dalokat, tisztán, önálló indítással is,
- visszaénekelnek dallam- és ritmusmotívumokat,
- az ismert dalokat felismerik a kezdő, vagy belső motívumról, belső énekléssel képesek folytatni a dalt a dallambújtatás során,
- felismernek sokféle zörejt és zenei hangot, felismerik egymás hangját, érzékelik a zaj irányát és távolságát,
- figyelemmel és örömmel hallgatnak hosszabb énekeket és hangszeren előadott dalokat,
- érzékeltetik az egyenletes lüktetést és ritmust, tempótartásra képesek éneklés és mondókázás során,
- kitalálnak zenei kérdés-feleleteket, dallamot improvizálnak mondókára, saját szövegre,
- változatosan használják a dalokhoz alkalmazva a dobot, cintányért, ritmusbotot és a zenei háromszöget.

(4) Mozgás: mindennapos testnevelés, testnevelés foglalkozás, udvari játékok.

Feladataink

- a mozgással játékosan fejlesszük a testi képességeket, segítsük az egészség megőrzését, az egészséges életmódra nevelést, fejlesszük a gyermekek személyiségét,
- a mozgáskultúra fejlesztése mellett segítsük a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodó képesség és a személyiség akarati tényezőinek alakulását,
- elégítsük ki a gyermekek mozgásigényét, (amennyit csak lehet a szabadban), szeretessük meg velük a mozgást: csoportszobában - csúszda, csepp-hinta, ugróiskola, egyensúlyozó eszközök; udvaron - biciklik, rollerek, labdajátékok, hullahopp karrakák, lépegetők,
- a kézi szerek használatával fejlesszük a gyermekek finommotorikáját,
- rendgyakorlatok, gimnasztika, szabad gyakorlatok, járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, dobások, támaszok, függések, egyensúlyozó gyakorlatok alkalmazása,
- a kevésbé jó mozgású, bártortalan gyermekeknek nyújtsunk sikerélményt,

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- szeretik és igénylik is a mozgást,
- elsajátítják a természetes mozgás elemeit,
- ismerik a vezényszavak tartalmát, képesek végrehajtani,

- a különféle versenyeken, szabályjátékokon betartják és betartatják a szabályokat,
- mozgásuk összerendezettebb, szívesen használnak kéziszereket,
- képesek egyensúlyozó-, járó-, gimnasztikai-, ugró-, futó-, támasz-, labda-, gyakorlatokat végezni,

6 A fejlődés általános jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelés eredményeként az óvodások többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el az itt leírt fejlettség.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.
- Az iskolakezdéshez a következő feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) Testi érettség

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozdága összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozdágát, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) Lelki érettség

- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél: az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermek: érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában tudja átadni.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni magát, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek,
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;

- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

c) Szociális érettség

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- A szociálisan érett gyermek: egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

d) Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében

- A gyermekek beilleszkednek a közösségbe, lehetőségükhöz képest közösség aktív tagjaivá válnak.
- A gyermekek állapotuktól függően eljutnak környezetük segítségével az önállóság általuk elérhető legmagasabb szintjére.
- Alkalmazkodóbbakká válnak.
- Természetessé válik a másság elfogadása, segítőkész, odaforduló magatartás.
- A sérülés specifikus fejlesztés hatására az egyes funkciók hatékonyan fejlődnek.
- Egészséges személyiség fejlődés, reális énkép, reális önértékelés alakul ki a gyermekekben.
- A differenciált fejlesztés következtében induló hátrányaik csökkennek, tehetségük erősödik.
- Az egyéni érési ütemnek és képességnek megfelelően alkalmassá válnak az iskola-kezdésre.
- Erősödnek pozitív személyiségjegyeik.
- Alakul önismeretük, formálódik énképük, fejlődik önbizalmuk, és kudarctűrő képességük.
- A tehetség-ígéretes gyermek adott területen kiemelkedő kimeneti mutatókat ér el, korosztálya átlagánál folyamatosan magasabb teljesítményt nyújt, a gyenge oldalának (kevésbé tehetséges) területei is fejlődésnek indulnak, hiányosságai kompenzálódnak.
- Erősödnek pozitív személyiségjegyei.
- Egyéni érési ütemének és képességeinek megfelelően alkalmassá válik az iskolai életre.

7 Az óvodai élet megszervezésének elvei

7.1 Személyi feltételek

- a két csoportban maximum	60 gyermek,
- óvodapedagógus	4 fő,
- dajka	2 fő,
- óvodatitkár	1 fő
- könyvelő	1 fő
- fejlesztő pedagógus (ped. asz.)	1 fő

- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége, hite meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeknek.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának, lelki egységének hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

7.2 Tárgyi feltételek

- Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.
- Óvodánk rendelkezik az országos eszköznormában előírt feltételekkel.
- Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására.
- Az imaház épületében van a 130 m²-es tornaterem, nevelői szoba, öltöző, mosdó, zuhanyzó, iroda, fejlesztő szoba, egészségügyi elkülönítő.
- Hatalmas, 2300+1200 m²-es védett, fűvesített udvarunkon vannak: fából készült játékok, homokozó, csúszdák, gumi- hinták, focipálya kapukkal, kinti foglalkoztatáshoz asztalok, székek, tároló helyiség, kosárlabda palánk, kis kerékpárok, kismotorok.
- A csoportszobánkban, lehetőség van az elkülönülésre a különféle sarkokban sokféle tevékenységre, játékra (galéria, variálható játszósarkok, sátrak, kuckók). Szabad mozgásra lehetőséget biztosítunk: csúszda, csepp-hinta, játszósátrak, ugróiskola.
- Rendelkezésre áll szertár is az eszközök, anyagok tárolására.
- Jól felszerelt melegítő konyhánk van.
- A Szabadidőpark és az Arborétum tíz perces sétával megközelíthető.
- A gyermek-bibliaköri foglalkozásokat segítik a diafilmek, flanel képek, gyermekbibliák, bibliai témájú könyvek, játékok: kirakók, memória és társasjátékok.

7.3 Az óvodai élet megszervezése

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
- A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvoda által használt nyomtatványok:
 - a felvételi előjegyzési napló
 - a felvételi és mulasztási napló

- az óvodai csoportnapló,
- az óvodai törzskönyv,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- a tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény
- Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
- Hetirend: - rugalmasság, a folyamatosság, és a spontán helyzetekhez való alkalmazkodás jellemzi,
 - a hétfői bibliai történethez kapcsoljuk (amennyire lehet) a többi foglalkozási terület anyagát,
 - tartalma:

- bibliaköri foglalkozás	1 alkalom
- művészeti tevékenységek	minden nap
- mozgás	minden nap
testnevelés foglalkozás	1 alkalom
- matematikai képességek fejlesztése	
mikrocsoportosan	1 alkalom
- külső világ tevékeny megismerése	1 alkalom
- Napirend: - rugalmasan változtatható, alkalmazkodik a gyermekek életkorához, tevékenységeihez, a spontán helyzetekhez, évszakokhoz, időjáráshoz
 - 7 – 10 gyermekek érkezése, szabadon választott tevékenység: játék, művészeti tevékenységek, kezdeményezések, tízórai, rendrakás, mindennapos testnevelés vagy testnevelés foglalkozás
 - 10 – 10³⁰ beszélgetés, áhítat,
 - 10³⁰ – 12 levegőzés: udvaron játék, séta, kirándulás, egyéb szabadidős tevékenységek, (jobb idő esetén több időt töltünk a szabadban)
 - 12 – 13 ebédelés,
 - 13 – 15 történet vagy mese, pihenés, alvás – folyamatos felkelés, csendes tevékenység,
 - 15 – 17 uzsonna, szabadon választott tevékenység (ha lehet, udvari játék), gyermekek távozása.

7.4 Az óvoda kapcsolatai

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.
- Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család terem meg.
- Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.
- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

a) Kapcsolat a családdal

- Óvodánkba a hívő családok gyermekeit várjuk, és még azokat is, akik igénylik a keresztyén nevelést, és vállalják, hogy a családban is támogatják munkánkat.

- Az óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e kiépíteni, és fenntartani az együttműködést a szülőkkel. Mi nem vállalhatjuk át a családi hitre nevelés feladatainak megoldását, de bennünk, óvónókban támaszt, segítő társat találhatnak a szülők gyermekük neveléséhez. A nem hívó szülők esetében törekszünk arra, hogy a gyermek óvodai keresztyén nevelésén keresztül őket is megnyerjük, és rávezessük a hit örömeire, békéjére, éppen a gyermekük jövője érdekében. Ezért magatartásunkat nyitottság, empátia, türelem, őszinte érdeklődés, elfogadás és teljes diszkréció kell, hogy jellemezze.
- A keresztyén szellemű óvodánkban a gyermekek hitre juttatásának elsődleges célja a családi keresztyén nevelés támogatása, vagy ennek híján elindításuk a keresztyén életre. Olyan szeretetteljes, imádságos légkört szeretnénk teremteni, ahol rajtunk keresztül Isten szeretetét érzik és tapasztalják a gyermekek és a szülei is.
- A családokat, szülőket szeretnénk behozni az óvodába. Olyan programokat szervezünk, amelyekre szívesen eljönnek a szülők, testvérek, nagyszülők. A közös élmény, a közös hit, az óvodapedagógusokkal és dolgozókkal együtt töltött idő, a közös gondok, problémák közelebb hozzák egymáshoz érzelmileg is a feleket. Így alakulhat ki lassan az elfogadás, a szeretet, a megértés, a megbocsátás, az együttérzés mindkét oldalon. Ezek elősegítik a személyiségfejlődést, a közös programok pedig biztosítják a testi-lelki pihenést, a feltöltődést, az érzelmi élet fejlődését, a társas kapcsolatok erősítését, továbbá oldják a napi tevékenységek által okozott feszültségeket. Fejlesztik az interperszonális kapcsolatokat a különböző nemű, adottságú, eltérő képességű gyermekek között az értékes kötődéseket, és jelentősen hozzájárulnak a társadalmi beilleszkedési zavarok csökkentéséhez, a szocializációs folyamatok tudatosabb, eredményesebb vezérléséhez. A családok között barátságok szövődhetnek, egymást segíthetik a gyermekek óvodába és haza kísérésében, vigyáznak rájuk, és közös programokat is szervezhetnek.
- Szükséges azonban az is, hogy az együttműködés ne időszakos legyen, hanem előre megtervezett, rendszeres, szervesen felépített, és induljon ki kisebb tervekből. Ezáltal megvalósulhat a tevékeny együttműködésünk, mely közös teherviselésre, feladatvállalásra épül.
- A gyerek szeretetét őszintén érző szülő, aki kölcsönös bizalmat, igazi megértést és segítőkészséget élvez, valódi partner lesz az együttműködésben.
- A kapcsolattartás élményszerű, tartalmas, maguk választhatnak az együttműködés számukra leghatékonyabb és legkedvesebb formái közül. A szülői házzal kialakítandó kapcsolatokat csakis önkéntes alapon akarjuk megvalósítani.
- Meghirdetjük a nyitott óvodát: a szülők bármikor részt vehetnek az óvoda életének eseményeiben. Amikor idejük engedi, bejöhhetnek, hogy lássák, hogyan tevékenykedik, hogyan viselkedik gyermekük ebben a közegben. A nyílt légkör egyrészt megnyugtatja a szülőket, hiszen látják, hogy jó kezekben van a gyermekük, másrészt pozitívan fogják értékelni az óvodapedagógus munkáját, és az sem mellékes, hogy reálisabb képet kapnak a gyermekükről. Mi is láthatjuk, hogyan viselkednek a gyermekek szülei jelenlétében, milyen viszonyban vannak egymással.
- A családdal való kapcsolattartás konkrét formái
 - Nyitott óvodai napok: januárban, a beiratkozás előtt rendezzük. Minden érdeklődő szülő bejöhet óvodánkba, tájékozódhat, kérdéseket tehet fel, ismerkedhet.
 - Beiratkozás: minden jelentkező gyermeket a szülőkkel együtt várjuk ezen a napon. A szükséges adatok felvétele mellett megismerkedünk a gyermekkel és szüleivel.
 - Óvodai ismerkedő nap: új óvodásainkat meghívjuk szüleikkel együtt erre a rendezvényre. Itt alkalmuk nyílik kötetlen formában megismerni az óvodánkat, az óvoda dolgozóit, a gyülekezetet, és a leendő szülő- és csoporttársakat is.
 - Családlátogatás: A beszkoktatás eredményességét segíti, ha az új gyermekeket otthonukban meglátogatjuk, és kis ajándékot viszünk nekik. A gyermekek megismerésén túl lehetőségünk van a családi háttérrel (testvéreket, szülőket, nagyszülőket), és a gyermek otthoni helyzetét is tanulmányozni, és a szülőkkel is megismertetni az

óvodai nevelésünk céljait, feladatait. (A későbbiekben esetenként a problémás helyzetek feltárását elősegítő látogatásokat teszünk.)

- Beszoktatás: rugalmasan, a szülők igényéhez és körülményeihez alkalmazkodva, a mi tapasztalataink, és a gyermekről szerzett benyomásaink alapján döntünk. Vegyes csoportunkban annyival könnyebb a helyzetünk, hogy az újonnan érkezők már érzékelik a közvetlen, családi légkört.
- Nyílt hét: a szülők bepillantást nyerhetnek az óvoda mindennapi életébe. Képet kaphatnak arról, hogy gyermekük hogyan illeszkedik be a közösségbe, hogyan alkalmazkodik társaihoz, hogyan alakul az óvoda napirendje.
- Kirándulások: évszakonként egy-egy szombati napon természetjárást szervezünk, ahol a családok közt egyre több és mélyebb barátságok születhetnek, jobban megismerhetik egymást.
- Ünnepváró alkalmak: ünnepek előtti szombatokon a szülők gyermekeikkel együtt tölthetnek el egy fél napot, az óvónők által szervezett alkalmakon: bábjelenetek, közös éneklések, bibliai témájú történetek, kézműves foglalkozások, versenyjátékok, közös étkezések. Ezek a napok mindig az aktuális eseményekhez, ünnepekhez kapcsolódnak (pl. adventi koszorú készítése, karácsonyi mézeskalácssütés, gyertyaöntés, közösen készített húsvéti dekoráció, tojásfestés, stb.)
- Báránka-buli: minden évben megünnepeljük az óvoda születésnapját, a működési engedély kiadását február 12-hez közel levő péntek du.. A gyermekekkel készítünk álarcokat, egy kis meglepetés műsort, majd kivetített fénykép-nézegetéssel felidézük a legfontosabb eseményeket. A közös játék és a báránka torta felvágása, és a szeretetvendégség után a gyerekek lufi-partival, a felnőttek beszélgetéssel ünnepelhetnek.
- Bari-kártya küldése: ha egy gyermek hosszabban lebetegszik, vagy távol van, egy báránkás képet küldünk neki – bibliai idézettel – melyet minden gyermek „aláír”.
- Óvodai tanévzáró: a gyermekek az év során tanultakból meglepetés műsorral készülnek családjaiknak, külön programmal búcsúznak azok, akik iskolába mennek. Utána közös hot-dog-parti, süteményezés, és szabad játék ad lehetőséget a kapcsolatok ápolására.
- Kirándulás: a nevelési év befejezésével a szülőkkel együtt kötetlen kirándulást teszünk, melyre meghívjuk óvodásainkat családjaikkal, a környékbéli természetvédelmi területekre.
- Szülői értekezlet: júniusban az újonnan felvett gyermekek szüleinek, augusztus 20. után pedig mindenkinek tartjuk, ahol megbeszéljük céljainkat, feladatainkat, programjainkat, az új tudnivalókat, stb. A távolmaradtakat is tájékoztatjuk.
- Fogadóóra: igény szerint, előzetesen megbeszélt időpontban, segítjük a szülők problémáinak megoldását, nyilvánossá tesszük saját gyermekük dokumentációját.
- Szerdai szülői kör: a lelkipásztorunk és külsős előadók vezetésével minden hónap első és harmadik szerdáján 5-6.30-ig tartjuk a szülőknek testi és lelki egészség, házasság és gyermekneveléssel kapcsolatosan. Lehetőség van konkrét kérdések feltevésére, problémák megbeszélésére, tapasztalatcserére.
- Napi kapcsolat: naponta, rövid, tájékoztató jellegű információcsere a szülőkkel. A délelőtti óvónő az ebéd után haza menő szülőkhöz kimegy az öltözőbe, hogy az aktuális kérdéseket megbeszélhessék.
- Társadalmi munka: az óvodáért végzett közös munka jó alkalom a kötetlen beszélgetésre, egymás megismerésére. Aktualitáshoz kötötten: udvarrendezés, javító-, szépítő-, karbantartó munkák végzése. A nagyszülők is besegíthetnek a növények ápolásába, az óvodai eszközök gyarapításába: varrás, famunkák, festések, stb.
- Hirdető tábla: jó szolgálatot tesz az információ átadásában, ahol az óvoda és a gyülekezet életével kapcsolatos tudnivalókat, információkat olvashatják a szülők.
- Levelesláda: az öltözőben helyezük el, melybe névtelenül is bele dobhatják a szülők a kéréseiket, kérdéseiket, javaslatukat.

- Internetes honlap: az óvoda életével kapcsolatosan minden információ megtalálható rajta. Külön lehetőség van a „faliújság rovatban” arra, hogy a hiányzók is informálódhassanak az óvodai friss hírekről.
- Levelező lista: az óvodás gyermekek apukájának és anyukájának mindig elküldjük email-ben a fontos, új információkat, emlékeztetőket.

b) Kapcsolat a gyülekezettel

- Örülénk, ha a gyermekekkel együtt a családok is bekapcsolódnának a gyülekezet életébe.
- A gyermek tapasztalatot szerez arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel és alázattal fordulnak Istenhez, mint ahogy azt az óvodai közösségben átélte.
- Örömmel hallja az óvodában megismert bibliai történeteket, aranymondásokat, s ezek megerősítést jelentenek, igazi kinccsé válnak számára.
- Gyülekezeti ünnepeinken, szeretetvendégségeinken való részvételük lehetőséget ad keresztyén hitünk megismerésére, hitük elmélyítésére, a gyülekezettel való szorosabb kapcsolat kialakítására. Az aktívan is segíteni kívánó szülőket bevonjuk a rendezvények, tevékenységek szervezésébe, lebonyolításába.
- Gyülekezetünk lelkésze szupervíziót ad az óvoda dolgozóinak.
„...kölsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok... Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai.” (I.Kor. 12.25,27.)
- A gyülekezettel való kapcsolattartás konkrét formái
 - Vasárnapi istentisztelet és bibliakör: a vasárnap 9 és 5 órakor kezdődő istentiszteletekre mindenkit szeretettel hívunk, és délelőttönként korosztályok szerint működő bibliaköri csoportokban lehetőség van az óvodásainknak is részt venni.
 - Gyülekezeti programok: a gyülekezetben már működő rendszeres programokba bárki bekapcsolódhat a családokból: kismamakör, férfi sportkör focival, ping-ponggal, női kondicionáló torna, nyugdíjas kör, ruha akció, tiniknek Biztos Szikla Klub, angol beszélgető kör, énekkar, leánykórus, kirándulások, nyári táborok.
 - Ünnepi műsorok: évnyitón, karácsonykor és anyák napján a gyermekek versekkel, énekekkel örvendeztetik meg családtagjaikat a gyülekezetben, az istentisztelet keretein belül.
 - Barátkozók alkalma: a lelkipásztor vezetésével tartott Isten keresők alkalma nyitott minden érdeklődő szülő előtt is.
 - Lelkigondozás: a szülők közül bárki kérheti a lelkipásztorral történő segítő beszélgetés lehetőségét, ha erre igényt tart.

c) Kapcsolat más óvodákkal

- Rendszeres kapcsolattartás, egymás munkáinak megismerése, folyamatos segítése Kecskeméten: egyházi fenntartásúak - Noé Bárkája Óvoda, Szent Imre Óvoda, Pálmácska Óvoda, és a Széchenyi városi önkormányzati óvodákkal, Budapesten a Betlehem Református Óvodával.

d) Iskolákkal

- Segítjük a gyermekek zavartalan iskolakezdését.
- Kapcsolattartás formái: kölcsönös látogatások, nyílt napokra való betekintés, tanítónők tájékoztatója a nagycsoportosok szüleinek, első osztályosaink meglátogatása, közös továbbképzéseken való részvétel, iskolalátogatás a jövőendő elsősökkel.

e) Közművelődési intézményekkel

- A gazdag kínálatból igényes válogatással különféle művészeti területekkel találkozhatnak a gyermekek. Pl. képzőművészet, bábjáték, koncertek, stb.
- Konkrét intézmények: Művelődési Központ, (színházi előadások, kiállítások); Ifjúsági Otthon, (báb előadás, mozi, kiállítás, kézműves foglalkozások); Ciróka Bábszín-

ház, Szórákaténusz Játsszóház Játékmúzeum; Katona József Megyei Könyvtár; Planetárium (óvodásoknak szervezett foglalkozások).

f) Pedagógiai szakszolgálatokkal

- Az aktuális felmérések, iskolaérettségi, logopédiai szűrések kérése: Nevelési Tanácsadótól, Szakértői Bizottságtól. Logopédiai Szakszolgálatától. Közös továbbképzéseken való részvétel.

8 Gyermekvédelem:

a) A gyermekvédelmi munka célja:

- A családdal együttműködve kiküszöbölni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, megvédeni őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozni a hátrányos helyzetből adódó fejlődésbeli különbségeket.

b) A gyermekvédelmi munka feladatai:

- Az óvodánkba érkező gyermekek szociális és anyagi helyzetének felmérése alapján a veszélyeztetettség megelőzése, segítségnyújtás a feladatunk. Így a gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata a saját csoportjában.
- A nevelési év elején tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi munkáról. (Jól látható helyen közzé tesszük a fontosabb intézmények címét, telefonszámát: pl. Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó)
- A segítőkkel való kapcsolatunk eredményeképpen gyermekeink fejlesztése, fejlődése eredményesebb lehet, ha a felmerülő nevelési, pedagógiai és családi problémákban, nehézségekben a megfelelő szakemberek véleményét, segítségét és tanácsát kikérjük.
- Fontos a jó kapcsolat a szakmai együttműködés szervezeteivel, segítő intézményekkel: Nevelési Tanácsadó, Logopédia, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Gyámhivatal, Polgármesteri Hivatal, Baptista Szeretetszolgálat, Gyülekezetünk Szociális Bizottsága, Lelkipásztorunk lelkigondozói szolgálata, keresztyén fejlesztő pedagógus, és gyógypedagógus, keresztyén gyermekorvos, védőnő.
- Az együttműködést az óvodavezető koordinálja.

c) A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- támogató, befogadó környezet létrehozása,
- egyenlő hozzáférést biztosító nevelés megteremtése
- kompetenciafejlesztés
- differenciálás
- esélyegyenlőséget szolgáló támogatások
- pedagógiai munka kiemelt területei: kommunikációs,- érzelmi-, szocializáció, egészséges életmódra nevelés.

9 Befejezés

Isten képviselői vagyunk, Tőle kaptuk küldetésünket, hogy bemutassuk az Ő életét és jellemét a gyermekeknek, és hogy Őt állítsuk példaként. A gyermeknevelést nem pusztán kötelességnek, hanem szent hivatásnak, szolgálatnak tekintjük. Jézus szereti a gyermekeket, és ezt elsősorban a szülők és mi, óvónők közvetíthetjük feléjük. Mindenképpen arra kell törekednünk, hogy hiteles képet nyújtsunk Róla – nemcsak igeversék gyakorlásán, és a helyes ismeretek továbbadásán keresztül, hanem - a meleg, szerető és biztonságot nyújtó óvodai élet által is.

Elsősorban azzal nevelünk, hogy milyenek vagyunk, másodsorban azzal, hogy mit teszünk, és csak harmad sorban azzal, hogy mit mondunk.

Elkerülhetetlenül fontos, hogy mi felnőttek, személyes tanúságot tegyünk azokról az értékekről, amiket a gyermekek elé állítunk. Az könnyítheti a gyermekek számára az értékek elsa-

játítását, ha szavaink és a viselkedésünk közötti összhangot felismerve, hiteles személyiségként tudnak ránk tekinteni. Így nem a tanítás tökéletessége a döntő, hanem a mi hitelességünk. Ha mi magunk is keresünk, akkor vagyunk gyermekeink előtt is hitelesek. Nem csupán a célt mutatjuk meg nekik, hanem az utat is, és ezt jobban megtehetjük, ha csak néhány lépéssel járunk előttük.

A látszólag hiba nélküli, minden kétségen túljutott felnőtt nem sok segítséget tud nyújtani a gyermekeknek, de annál többet az, aki saját példáján mutatja meg, hogyan lehet a hibákat és kétségeket újra meg újra legyőzni. Így nekünk, nevelőknek, nem kell minden vonatkozásban hibátlanoknak és tökéleteseknek lennünk. Nyugodtan láthatják, hogy nekünk is megvannak a magunk gyengéi. Be kell vallanunk, ha hibát követtünk el, és adott esetben bocsánatot kell kérnünk. Mint a gyermekek példaképének, segítenünk kell nekik abban, hogy az elkövetett vétket vállalják és ismerjék be. *„Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól.” (I.Ján. 1.9.)*

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvónők, dajkák között teljes egység, összhang legyen minden területen. Ezért szükségesek a rendszeres heti közös alkalmak, ahol megbeszélhetjük terveinket, problémáinkat, és együtt imádkozhatunk.

„Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.” (Mát. 18.20.)

Munkánk, gyermekünk életében, csak magvetés. Apró lelki magokat ültetünk el, élete termékeny talajába, azzal a céllal, hogy egy napon majd gazdag lelki termést arathasson le. Magvetésünk végső eredménye az, ha elfogadja Krisztust, mint személyes Megváltóját, Pásztorát, és mint bárány, engedelmesen követi Őt egész életében, és együtt lesz Vele a Mennyországban. Ezért imádkozunk, és kérjük Isten segítségét, áldását szolgálatunkra.

10 Legitimációs záradék.

1. Készítette: (Óvodavezető)	Dátum: 2013. 03. 30.
2. Elfogadta: (Óvodapedagógus)	Dátum: 2013. 03. 30.
 (Óvodapedagógus)	Dátum: 2013. 03. 30.
 (Óvodapedagógus)	Dátum: 2013. 03. 30.
 (Óvodapedagógus)	Dátum: 2013. 03. 30.
3. Egyetértését adta: (A szülői szervezet részéről)	Dátum: 2013. 03. 30.
4. Jóváhagyta: (Fenntartó)	Dátum: 2013. 03. 30. Pecset:

Érvényességi nyilatkozat:

A program 2013. szeptember 1-től határozatlan ideig érvényes.

Módosítani a programbeválás folyamán bármikor lehet, amennyiben ezt a körülmények, vagy a szükségletek indokolják.

Módosítás indokai lehetnek:

- ha a törvény módosításra kerül,
- ha szervezeti átalakításra kerül sor,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala:

A betekintés biztosításának módjai:

- Az óvoda internetes honlapján bármikor megtekinthető és olvasható.
- Az első szülői értekezleten ismertetésre kerül.
- A vezető óvónő irodájában megtalálható és elkérhető.